

DE SAPTARI

De "Saptari" in de Industriehaven

Bij het Harlinger Overslag en Veembedrijf(H.O.V) lag in december 2000 het Maltezer koelschip "Saptari" pootaardappels te laden. Het schip werd in 1975 gebouwd in Polen voor de Russische koopvaardijvloot samen met zes zusterschepen. Al deze schepen waren 6400 bruto ton. De schepen hadden alle een persoonsnaam van beroemde Russen zoals "Professor Popov" en "Nikolay Kopernik". De "Saptari" kwam als "Aristarkh Belopolskiv" in de vaart. In 1991 werden de zeven koelschepen onder de Maltezer vlag gebracht en de eigenaar werd de Letlandse rederij Latvian Shipping Company. In 1999 werd de "Aristarkh Belopolskiv" omgedoopt als "Saptari". Deze koelschepen werden het meest ingezet om bij de vele Russische varende visfabrieken hun lading op te halen. Op de tweede foto zijn voor de opbouw van de "Saptari" nog enigszins de grote zwarte stootkussens te zien. Deze maken het van de koelschepen mogelijk om op volle zee naast de visfabrieken liggend hun lading in te nemen.

Waar in 1975 de meeste vrachtschepen al gebouwd werden met de machinekamer en de brug achterop het schip ging men bij het bouwen van koelschepen nog lang door met het plaatsen van de machinekamer en de opbouw midden op het schip. De "Saptari" heeft daardoor en mede door het laadgerei een aantrekkelijker uiterlijk dan de meeste hedendaagse vrachtschepen. Door hun tussendeck zijn koelschepen geschikt om aardappels te laden. De zakken worden op pallets het ruim in gehesen waar elektrische heftrucks deze verder opstapelen. Het arbeidsintensieve laden van scheepsruimen met de hand, waarbij de zakken één voor één van de pallet in het ruim gestouwd werden, zoals dat tot eind jaren negentig nog veel in de Harlinger haven plaatsvond gebeurt niet meer. Ieder jaar verscheppen verschillende handelshuizen via de Harlinger haven duizenden tonnen Friese, Groninger en Noordhollandse 'setters'(pootaardappels) naar landen in Noord-Afrika.

..... EN NOG MEER AARDAPPELSCHEPEN

Ieder jaar van begin november tot half januari komen de "earpelboaten" naar Harlingen. Earpel is het Harlinger woord voor aardappel. Het gaat hier voornamelijk om schepen die pootaardappelen komen laden. Het zijn altijd schepen met een tussendeck. Op bovenstaande foto van de Nieuwe Willems haven die gemaakt is aan het einde van de vijftiger jaren staan de JOHN SCHRÖDER van de Duitse rederij Schröder en de SCHOUTEN van de Koninklijke Paketvaart Maatschappij(K.P.M.). Beide lijnen pootaardappelen te laden. De JOHN SCHRÖDER is midden jaren vijftig gebouwd en was een zusterschip van de JUTTA SCHRÖDER en de JULIANE SCHRÖDER. Gegevens over deze schepen staan op onderstaand plaatje. Ik heb dit plaatje uit een Duits zeer 'gründlich' boek met de titel "Bocks Weltschiffahrt" uitgegeven in 1954.

ms	"Jutta Schröder"	R. Schröder	Hamburg
	"Juliane Schröder"		
1953	Norderwerff,	Hamburg	12,5 kn
1488	87,9	289	
647	12,7	41,3	
2500	4,3	14,1	

Het andere schip op de foto is de SCHOUTEN van de K.P.M. De K.P.M. onderhield tot eind 1957 vele lijndiensten tussen de Indonesische eilanden met meer als honderd schepen. In genoemd jaar werd de K.P.M. weggestuurd door de Indonesische regering. Die namen vele kleinere schepen van de K.P.M. over en de grotere zoals de SCHOUTEN moesten een ander vaargebied zoeken. En zo kwam het dat de SCHOUTEN een keer in de Harlinger haven kwam ver van zijn oorspronkelijk vaargebied. Sommige bemanningsleden wisten het zich jaren later nog te herinneren. Dat reisje naar Harlingen.

In 1977 kwam het Griekse schip ERIANNE van de Temaris Line veevoer lossen in de Nieuwe Willems haven. Deze wat onduidelijke foto heb ik laten maken van een super-8 filmpje. De ERIANNE was de EX-JULIANE SCHRÖDER. Het schip wordt gelost door onder andere de nieuwe FIGEE- kraan. Die was in datzelfde jaar aangeschaft door het gemeentelijk kraanbedrijf. In 1989 werd deze kraan weer verkocht toen het gemeentelijk kraanbedrijf werd opgedoekt omdat de gemeente eigenlijk wel uitgezien was op de handelshaven. De gemeente heeft met het opdoeken van het gemeentelijk kraanbedrijf bedrijven gedupeerd. En de ERIANNE? Over haar lezen we in de boeken:

Op 28-10.1978 bij Oran(Algerije) brand in de machinekamer. Naar Cartagena(Spanje) gesleept en daar voor de sloop verkocht. De sloop begon in juli 1979.

Deze foto kreeg ik van Gregor Fischer uit Duitsland. Het is de TELUNA, de naam die de ERIANNE had voordat ze haar naam ERIANNE kreeg. Eigenaar was toen al Temaris Line.

Een foto gemaakt op 12 december 1947. Drie schepen die in de Nieuwe Willems haven liggen te wachten op een lading pootaardappelen. Het achterste schip, links is de TITUS (bouwjaar 1930, 1712 BRT) van de Koninklijke Nederlandse Stoomboot Maatschappij. Het middelste schip is het Belgische schip PRINCE DE LIEGE(bj.1938, 2588 BRT) van 'Dens-Océan'S.A. Het derde schip is de ARDENNES (bj.1945, 1732 BRT). Ook een Belgisch schip dat voer voor L.Hermans. De TITUS en de ARDENNES waren beide stoomschepen. De Nieuwe Willems haven was toen nog in ontwikkeling. De loods van de General Steam stond er nog niet en ook de twee havenkranen waren er nog niet. De ARDENNES is een door de Duitsers in de oorlog gebouwd standaardschip. Het is één van het type "Hansa A".

In 1947 werd het Italiaanse stoomschip MARIA VICTORIA geladen met zakken pootaardappels met behulp van laadborden. Oude vrachtwagens voerden ze aan bij de boeren weg. Vrachtwagens die de Duitsers in 1945 hadden achtergelaten en Marshall-hulp vrachtauto's. Soms kwamen de Friese boeren in de pootaardappels zelf nog brengen met de 'hynder en wein'

Toen in 1992 de voormalige S.S.M. loods eens werd opgeruimd werden de laadborden nog eens tevoorschijn. Rijp voor het museum.

Aan het eind van de zeventiger jaren werden de houten laadborden nog gebruikt.

In de eerste helft van april 1956 werden er van de vroege morgen tot de late avond aardappelen geladen voor de export naar Engeland. Het „volksvoedsel" was schaarser dan het jaar ervoor en bracht dus veel meer op. Meer dan 5 miljoen kilo aardappelen verliet destijds wekelijks via Harlingen ons land. De Engelsen verwachtten later dat jaar een tekort, terwijl er voor de Nederlandse markt wel genoeg was.

In de vijftiger jaren werden er naast pootaardappels ook nog veel consumptieaardappels via Harlingen naar Engeland verscheept.